



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a Mgr. Jitky Zavřelové v právní věci navrhovatelky: **N. T.**, zastoupená JUDr. Norbertem Naxerou, advokátem se sídlem Bolzanova 1, Praha 1, proti odpůrci: **Ministerstvo zdravotnictví**, se sídlem Palackého náměstí 375/4, Praha 2, za účasti osob zúčastněných na řízení: **I) nezl. D. P.** a dalších 431, všichni zastoupeni JUDr. Norbertem Naxerou, advokátem, sídlem Bolzanova 1, Praha 1, o návrhu na zrušení opatření obecné povahy odpůrce ze dne 14. 5. 2021, čj. MZDR 14600/2021-10/MIN/KAN,

t a k t o :

- I. Opatření obecné povahy – mimořádné opatření ze dne 14. května 2021, čj. MZDR 14600/2021-10/MIN/KAN, **bylo** v části čl. I bodu 3 **v rozporu** se zákonem.
- II. Ve zbývajících částech **se návrh odmítá**.
- III. Navrhovatelce **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení.
- IV. Odpůrce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- V. Osoby zúčastněné na řízení **nemají** právo na náhradu nákladů řízení.
- VI. Navrhovatelce **se vrací** soudní poplatek 1000 Kč. Částka 1000 Kč bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího advokáta JUDr. Norberta Naxery.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Navrhovatelka se návrhem na zrušení opatření obecné povahy podaným 19. 5. 2021 domáhala zrušení mimořádného opatření odpůrce ze dne 14. 5. 2021, čj. MZDR 14600/2021-10/MIN/KAN, upravující provoz škol a školských zařízení (dále „mimořádné opatření“). Současně podala návrh na vydání předběžného opatření, kterým by soud pozastavil účinky mimořádného opatření. Tento návrh vzala následně zpět.

[2] Odpůrce mimořádné opatření vydal 14. 5. 2021 s účinností od 17. 5. 2021 s odkazem na § 69 odst. 1 písm. b) a § 69 odst. 2 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, a dle § 2 odst. 2 písm. f) zákona č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění COVID-19 (dále „pandemický zákon“). Mimořádné opatření bylo zrušeno mimořádným opatřením odpůrce ze dne 19. 5. 2021, čj. MZDR 14600/2021-11/MIN/KAN, s účinností od 24. 5. 2021 od 00:00 hod. Na tuto skutečnost reagovala navrhovatelka podáním z 26. 5. 2021, ve kterém navrhla změnu petitu tak, že mimořádným opatřením bylo porušeno právo na vzdělání navrhovatelky a osob zúčastněných na řízení. Napadené mimořádné opatření je v rozporu se zákony, mezinárodními smlouvami o lidských právech a ústavním pořádkem.

II. Obsah návrhu a vyjádření odpůrce

[3] Navrhovatelka uvedla, že je jakožto žákyně střední školy aktivně procesně legitimována k podání návrhu. Mimořádné opatření jí znemožňuje chodit pravidelně do školy a tím přímo zasahuje do jejího práva na vzdělání. Namítla nicotnost mimořádného opatření pro překročení pravomoci odpůrce. Ustanovení pandemického zákona ani zákona o ochraně veřejného zdraví neumožňují omezit plošně provoz středních škol. Dále namítla porušení svých ústavně zaručených práv, a to práva na vzdělání dle čl. 33 Listiny základních práv a svobod, které je dle jejího názoru neomezitelné. Navrhovatelka tvrdila, že mimořádné opatření je v rozporu s mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána. Jde především o porušení práva respektovat právo rodičů zajišťovat výchovu a výuku v souladu s vlastním náboženským a filozofickým přesvědčením (čl. 2 Dodatkového protokolu Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod), povinnosti státu umožnit a zpřístupnit pro všechny středoškolské vzdělání (čl. 13 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech) a práva dětí na vzdělání (zásada 7 Deklarace OSN o právech dítěte, čl. 3, 16 a 28 Úmluvy o právech dítěte).

[4] Navrhovatelka uvedla, že distanční výuka nemůže nahradit osobní přítomnost žáků ve škole, a to především u mladších žáků základních škol. Na základních školách podle ní není dálkové studium možné. Naopak připouští, že na některých středních a vysokých školách možné je. Uzavření škol má negativní dopad na psychický vývoj dětí a na budování správných pracovních návyků. Následně zmiňuje těžké postavení žen samoživitelek, i když připouští, že se v tomto postavení sama nenachází. I rotační výuka je podle navrhovatelky protiprávní, neboť umožňuje žákům chodit do školy pouze polovinu času. Navrhovatelka odkazuje na řadu článků a studií věnujících se dopadu uzavření škol na děti a bezprecedentnost stávající situace. Základní a střední školy nebyly v minulosti nikdy uzavřené, a to ani v době světových válek či epidemií. Ve srovnání s okolními státy má Česko školy zavřené nejdéle z celé Evropy.

pokračování

[5] Podle navrhovatelky je odůvodnění mimořádného opatření nedostatečné a nesplňuje požadavky stanovené pandemickým zákonem v § 3 odst. 2. Tvrzení odpůrce nejsou podložena důkazy a nejsou s ohledem na zveřejňovaná data pravdivá. Odpůrce vychází zejména ze studií, které navrhovatelka nepovažuje za dostatečně relevantní a kvalitní. Uvedla, že odůvodnění výjimky z uzavření mateřských škol pro děti zákonných zástupců určených profesí je nedostatečné. Dále odkazuje na studie věnující se přenosu nemoci zejména v základních a mateřských školách, podle kterých má zavření škol na šíření viru zanedbatelný dopad, a na znalecký posudek prof. K., který byl vypracován pro soudní řízení před německým soudem. Z posudku plyne, že přenos mezi dětmi ve školách je minimální a opatření tak mají jen velmi malé účinky.

[6] Podle navrhovatelky není mimořádné opatření proporcionální; zákaz přítomnosti žáků ve školách není nezbytný a jeho vedlejší škody vysoce převyšují přínosy. Navíc nebylo prokázáno, že zavření škol vůbec vede k ochraně zdraví. Navrhovatelka zpochybňuje obecně i další protiepidemická opatření vlády a je toho názoru, že aktuální situace v České republice již nedosahuje rozměrů epidemie. Omezování základních lidských práv proto již nesleduje legitimní cíl, kterým byl boj s epidemií.

[7] Navrhovatelka žádá, aby soud mimořádné opatření zrušil pro rozpor se zákony, mezinárodními smlouvami o lidských právech a Listinou základních práv a svobod.

[8] Odpůrce ve svém vyjádření uvedl, že je třeba epidemickou situaci posuzovat komplexně, protože se dynamicky vyvíjí a mění se i poznatky o viru samotném. Odpůrce rozhoduje v souladu s dostupnými informacemi a chrání zdraví lidu. Napadené opatření bylo dle jeho názoru proporcionální. Ve školách dochází k vysokému počtu kontaktů a šíření viru, a proto je nutné je omezit a opatření rozvolňovat postupně. Dále uvedl, že odborná veřejnost není v názoru na potřebná opatření jednotná, a proto se s ohledem na princip předběžné opatrnosti přiklonil k více restriktivnímu přístupu. Uvedl, že měl pravomoc omezit základní a střední školy. Právo na vzdělání není neomezitelné, a odpůrce jej zcela neomezil, ale nahradil distanční výukou. Dále uvedl, že není pravda, že by české školy byly zavřené nejdéle v Evropě.

[9] Odpůrce navrhl, aby soud návrh jako nedůvodný zamítl.

III. Posouzení soudem

[10] Na úvod Nejvyšší správní soud poznamenává, že část argumentace v návrhu na zrušení mimořádného opatření je shodná jako v návrhu stejného zástupce z 16. 4. 2021 vedeném pod sp. zn. 5 Ao 3/2021, z 3. 5. 2021 vedeném pod sp. zn. 10 Ao 10/2021, z 15. 4. 2021 vedeném pod sp. zn. 7 Ao 9/2021 a z 26. 4. 2021 vedeném pod sp. zn. 10 Ao 6/2021; zástupce navrhovatelky však nyní projednávaný návrh neupravil, takže stále například odkazuje na práva rodičů, ačkoliv navrhovatelkou v projednávané věci je zletilá žákyně. Na straně 16 návrhu navrhovatelka napadá odůvodnění k čl. I. bod 13 mimořádného opatření údajně se týkající „výjimek pro děti zákonných zástupců určených profesí“. Napadené opatření však bod čl. I. bod 13 vůbec neobsahuje. Soud se rovněž pozastavil nad tím, že je v návrhu na straně 11 uveden syn navrhovatelky, který navštěvuje základní školu a jemuž navrhovatelka pomáhá s učením. Tato pasáž je zcela shodná s návrhem ve věci sp. zn. 10 Ao 6/2021. V oznámení o tom, že určité osoby budou uplatňovat práva osob

zúčastněných na řízení, odhalil soud množství chyb ve jménech. Jejich zástupce zaslal soudu rovněž třináct plných mocí osob, které nejsou v oznámení zahrnuty. Na okraj soud poznamenává, že má pochybnost o materiálním přínosu účasti 342 osob zúčastněných na řízení, které zastupuje stejný zástupce jako navrhovatelku a které se k návrhu nijak nevyjádřily.

[11] Podle § 101a odst. 1 s. ř. s. je oprávněn podat návrh na zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části ten, kdo tvrdí, že byl na svých právech opatřením obecné povahy, vydaným správním orgánem, zkrácen. Navrhovatel musí „*logicky konsekvantně a myslitelně tvrdit možnost dotčení své právní sféry příslušným opatřením obecné povahy*“ (usnesení rozšířeného senátu NSS čj. 1 Ao 1/2009-120).

[12] Navrhovatelka je žákyní střední školy, a je proto aktivně legitimována napadnout mimořádné opatření odpůrce v čl. I. bodě 3 zakazujícím přítomnost žáků na střední škole, k čemuž rovněž směřuje její argumentace. Navrhovatelka naopak neuvádí žádné návrhové body, pro které napadá také ty body mimořádného opatření, které se týkají základních a vysokých škol. Sama v návrhu rozdíl mezi středními a vysokými školami zdůrazňuje, její argumentace se týkala pouze škol středních a částečně škol základních. Těch se však návrh týkal jen okrajově a zřejmě proto, že její zástupce opsal celé části svého jiného návrhu, který se týkal základních škol. Navrhovatelka jako žákyně střední školy nemůže být zákazem přítomnosti na základní škole nijak dotčena.

[13] Návrh je zčásti důvodný.

III. a. Neústavnost omezení práva na vzdělání

[14] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval namítaným porušením ústavně zaručených práv, která považuje za nejvýznamnější omezení státní moci v demokratickém právním státě. Zásadní váhu jim v návrhu přikládá rovněž navrhovatelka, která uvedla, že je není možné nijak omezit. Pokud by to byla pravda, bylo by opatření odpůrce bez dalšího v rozporu s ústavním pořádkem.

[15] Navrhovatelka namítla, že odpůrce porušil její právo na vzdělání dle čl. 33 Listiny, čl. 2 Dodatkového protokolu k Úmluvě, čl. 13 odst. 2 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech a čl. 28 Úmluvy o právech dítěte, právo na soukromý život dle čl. 16 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte a zájem dítěte s ohledem na práva rodičů dle čl. 3 Úmluvy o právech dítěte.

[16] S navrhovatelčíným tvrzením, že právo na vzdělání (krom studia na vysoké škole) je „neomezené a neomezitelné“, nelze souhlasit. Čl. 33 odst. 1 Listiny sice výslovně nehovoří o omezení práva na vzdělávání, nicméně čl. 41 Listiny stanoví, že se ho lze domáhat pouze v mezích zákona, který toto ustanovení provádí. Každé právo je navíc až na výjimky (např. čl. 6 odst. 3 Listiny, nebo zákaz mučení dle čl. 3 Úmluvy) v principu omezitelné při střetu s jiným právem, proto je vhodné o ústavních právech uvažovat spíše jako o principech, které se naplňují v určitém stupni, přičemž musí být šetřena jejich podstata a smysl, nikoliv jako o pravidlech, která buď zcela platí, nebo neplatí vůbec. Pokud by práva byla neomezitelná, nebylo by možné rozumně řešit jejich střet bez porušení alespoň jednoho z nich. Z uvedených důvodů nelze tedy přistoupit na závěr, že jakékoliv omezení práva na vzdělání je protiústavní.

pokračování

[17] Navrhovatelka tvrdila, že zavření škol je v rozporu s jejím filozofickým přesvědčením. Je přesvědčena, že pandemie koronaviru je globální podvod, virus byl uměle vytvořen a není tak nebezpečný, jak se uvádí, a že cílem mimořádných opatření je likvidace demokracie a rozkrádání státních peněz. V návrhu uvedla, že Úmluva dává rodičům právo, aby stát respektoval jejich přesvědčení při výchově a vzdělávání dětí. Dále uvedla, že je ideologií, že koronavirus je smrtelně nebezpečná nemoc. Dle jejího názoru je nepřípustné, aby dodržování uvedené ideologie bylo podmínkou přístupu ke vzdělání.

[18] Navrhovatelka má jistě právo na svůj názor, soudu není však jasné, kdo jí ho upírá. Není pravda, že „přijetí ideologie“ je podmínkou pro vzdělání. Žádná taková podmínka není nikde stanovena, ani v praxi uplatňována, ke všem žákům se přistupuje stejně, ať mají jakýkoliv názor; k žádné diskriminaci nedochází. Tato část argumentace je navíc opsána z návrhu stejného zástupce z 26. 4. 2021 vedeného u soudu pod sp. zn. 10 Ao 6/2021; zástupce navrhovatelky ji neupravil, takže stále odkazuje na práva rodičů, ačkoliv navrhovatelkou v projednávané věci je žákyně.

[19] Navrhovatelka v návrhu, snad úmyslně, směšuje názory a skutečnost. Uvedla, že pokud mezi odborníky není o věci úplná shoda, nejde o skutečnost, respektive vědecký fakt, ale pouze o vědeckou teorii, a pokud ta je uplatňována v politice, stává se z ní ideologie, na kterou se stát nesmí vázat. K tomu soud předně uvádí, že rozdíl mezi „skutečností“ a vědeckou teorií nespočívá ve shodě odborníků. Vědecká teorie se snaží skutečnost popsat; jde tedy o zcela odlišné entity. Skutečností může být něco, co nikdy žádná vědecká teorie nepopíše, a naopak vědecké teorie mohou popisovat něco, co není skutečností. Protože naprostá shoda mezi odborníky je ve vědě v podstatě vyloučena, nemohla by, dle argumentace navrhovatelky, existovat žádná skutečnost. Ta však dle běžné zkušenosti existuje a uznávají ji v podstatě i všechny filozofické přístupy, snad krom radikálního ontologického solipsismu. Na ten však soud odmítá přistoupit, protože pak by na světě existoval jen soudce zpravodaj této věci, který by toto rozhodnutí psal sám pro sebe. Vědecké teorie jsou v podstatě vyvrátitelné hypotézy či jejich soubory ve shodě s dosaženou úrovní poznání, které platí, dokud nejsou vyvráceny. Jako výsledky usilovné a soustavné snahy mezinárodní vědecké komunity o poznání světa jsou tím nejlepším, co k popisu skutečnosti lidé mají.

[20] Není na soudu, aby rozhodoval otázky metodologie vědy, nelze však přistoupit na tvrzení navrhovatelky, že uplatněním vědecké teorie v politice se z ní stává ideologie (což je slovo, které navrhovatelka užívá s negativní konotací). Z pohledu navrhovatelky by zakázanou aplikací ideologie byla jakékoliv státní regulace vycházející z přírodních zákonů (které jsou také vědeckými teoriemi). Stát by tedy například nemohl zohlednit gravitaci a vlastnosti materiálů při ochraně zdraví při práci či ve stavebních předpisech. Je politickou a právní otázkou, do jaké míry mají být jednotlivci chráněni zákonem, ale nelze popřít, že předměty padají k zemi. Vědecké teorie zohledněné při politickém rozhodování nejsou zakázanými ideologiemi.

[21] S navrhovatelkou nelze souhlasit ani v tom, že stát má být zcela hodnotově neutrální. Česká republika je dle čl. 1 Ústavy demokratickým právním státem, čímž se výslovně k těmto hodnotám hlásí. Stejně tak nelze dát navrhovatelce za pravdu, že se stát nesmí vázat na žádnou ideologii, pokud je chápána tak široce, že zahrnuje i přírodní zákony. Stát by měl při regulaci chování lidí zohledňovat mimo jiné i vědecké poznatky.

Lze rovněž dodat, že prvkem „ideologií demokracie a právního státu“ je i možnost podat právě projednávaný návrh. Námitky navrhovatelky nejsou důvodné.

[22] Nejvyšší správní soud se podrobněji nezabýval právy rodičů, protože navrhovatelka je žákyní střední školy, nikoliv rodičem, a hájit cizí práva není aktivně legitimována. K tomu soud poznamenává, že návrh na zrušení opatření obecné povahy není žalobou ve veřejném zájmu (*actio popularis*), jak jej zřejmě chápe navrhovatelka či její zástupce.

III. b. Pravomoc a působnost odpůrce

[23] Dále se Nejvyšší správní soud zabýval namítaným překročením pravomoci odpůrce.

[24] Pravomoc odpůrce k vydávání mimořádných opatření je dána § 2 odst. 1 pandemického zákona a § 80 odst. 1 písm. g) zákona o ochraně veřejného zdraví ve spojení s § 3 odst. 6 pandemického zákona. Je zřejmé, že mimořádné opatření dané kritérium splňuje.

[25] Správní orgán postupuje v mezích své působnosti (okruh vztahů, k jejichž úpravě je zákonem zmocněn), jestliže prostřednictvím opatření obecné povahy upravuje okruh právních vztahů, na které se toto zmocnění vztahuje. Odpůrce opírá mimořádné opatření odpůrce o § 2 odst. 2 písm. f) pandemického zákona a § 69 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně veřejného zdraví.

[26] Ustanovení § 2 odst. 2 písm. f) pandemického zákona dopadá jen na vysoké školy, takže se ve věci omezení provozu středních škol neuplatní.

[27] Dle § 69 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně veřejného zdraví je mimořádným opatřením při epidemii nebo nebezpečí jejího vzniku zákaz nebo omezení styku skupin fyzických osob podezřelých z nákazy s ostatními fyzickými osobami, zejména omezení cestování z některých oblastí a omezení dopravy mezi některými oblastmi, zákaz nebo omezení slavností, divadelních a filmových představení, sportovních a jiných shromáždění a trhů, uzavření zdravotnických zařízení jednodenní nebo lůžkové péče, zařízení sociálních služeb, **škol, školských zařízení**, zotavovacích akcí, jakož i ubytovacích podniků a provozoven stravovacích služeb nebo omezení jejich provozu.

[28] Na základě § 69 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně veřejného zdraví lze školy uzavřít, protože jsou výslovně uvedeny v demonstrativním výčtu obsaženém v daném ustanovení. Působnost k regulaci těchto vztahů tedy odpůrci obecně nechybí. Jinou otázkou však jsou další zákonné podmínky plynoucí z uvedeného ustanovení.

III. c. Soulad opatření se zákonem

[29] Soud se dále zabýval tím, zda bylo mimořádné opatření v souladu se zákonem, zejména s § 69 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně veřejného zdraví. Cílem uzavření škol dle tohoto ustanovení by muselo být omezení styku skupin fyzických osob podezřelých z nákazy s ostatními fyzickými osobami. Každé z opatření uvedených v demonstrativním výčtu následujícím za slovem „zejména“ v citovaném ustanovení musí představovat zákaz nebo omezení styku fyzických osob podezřelých z nákazy s ostatními fyzickými osobami,

pokračování

tedy sledovat účel vymezený v samotném úvodu (shodně rozsudky NSS čj. 5 Ao 1/2021-65, čj. 6 Ao 11/2021-48 a čj. 6 Ao 22/2021-44).

[30] Nejvyšší správní soud již dříve odmítl výklad, podle něhož by zákaz nebo omezení styku fyzických osob podezřelých z nákazy upřesňovala pouze bezprostředně navazující část § 69 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně veřejného zdraví, tedy slova „zejména omezení cestování z některých oblastí a omezení dopravy mezi některými oblastmi“, a další jeho části by již byly na úvodním textu nezávislé (rozsudek NSS čj. 6 Ao 22/2021-44).

[31] Osobou podezřelou z nákazy nemůže být bez dalšího každý. Fyzická osoba podezřelá z nákazy je legislativní zkratka zavedená v § 2 odst. 7 písm. a) zákona o ochraně veřejného zdraví pro fyzickou osobu, která byla během inkubační doby ve styku s infekčním onemocněním nebo pobývala v ohnisku nákazy. Ohniskem nákazy je místo, ve kterém se šíří nákaza (§ 65 zákona o ochraně veřejného zdraví). Osobou podezřelou z nákazy je též osoba s pozitivním výsledkem antigenního testu na přítomnost viru SARS-CoV-2 poskytnutého zaměstnavatelem (rozsudek NSS čj. 8 Ao 1/2021-133) či provedeného ve škole (rozsudek NSS čj. 5 Ao 1/2021-65).

[32] Teoreticky nelze vyloučit, že v extrémní situaci by ohniskem nákazy mohla být celá Česká republika, a osobou podezřelou z nákazy každý, kdo se vyskytuje na jejím území (což Nejvyšší správní soud implicitně připustil v rozsudku čj. 5 Ao 1/2021-65), ale samotný fakt, že probíhá pandemie, by k takovému závěru sám o sobě automaticky nemohl stačit (rozsudek NSS čj. 6 Ao 11/2021-48). Odpůrce v odůvodnění mimořádného opatření ani ve svém vyjádření neuvedl nic, z čeho by plynulo, že ohniskem nákazy ve smyslu zákona je celá Česká republika; netvrdil to ani o tom nenabídl důkaz.

[33] Za ohniska nákazy nelze bez dalšího považovat ani všechny školy v České republice. Sám odpůrce v odůvodnění mimořádného opatření mimo jiné uvedl, že *„data však neumožňují jednoznačně deklarovat, zda k nálezům došlo ve školách, nebo mimo ně, ani do jaké míry přispěly tyto věkové skupiny k následnému nárůstu epidemie“*. Soud odmítá, že by odpůrce mohl vydávat plošná opatření dle § 69 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně veřejného zdraví z preventivních důvodů a poté z nich činit výjimky. Nejvyšší správní soud si je vědom závažnosti epidemické situace a toho, že virus zákon ani rozhodnutí soudu neposlouchá, ale nemůže připustit, aby se v demokratickém právním státě stal ministr zdravotnictví (byť s dobrými úmysly) dokonce bez vyhlášení nouzového stavu osobou obdobnou římskému diktátorovi s rozsáhlou možností regulovat lidské chování, která nemá oporu v právu.

[34] Soud shrnuje, že § 69 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně veřejného zdraví je ze své povahy určen spíše k časově a místně omezeným protiepidemickým opatřením, která jsou podmíněna zvýšeným podezřením na výskyt nákazy u konkrétního okruhu osob (srov. rozsudek NSS čj. 10 Ao 2/2021-107). Nicméně výjimečně může být ohniskem nákazy celá ČR. Tak tomu může být však jen tehdy, pokud by epidemická situace byla natolik špatná, že by podezřelým z nákazy mohl být v zásadě kdokoli na území celé ČR. Tento závěr by však musel být odpůrcem řádně odůvodněn. V odůvodnění opatření je však k epidemické situaci v době vydání opatření pouze lakonicky bez bližšího upřesnění hovořeno o vysokých číslech nakažených a hospitalizovaných osob. Takové odůvodnění je samo o sobě těžko akceptovatelné, pokud navíc v dané době počty nakažených výrazně klesaly.

Není totiž vůbec zřejmé, jaké počty nakažených a s jakým územním výskytem lze považovat za takové, aby se jednalo o ohnisko nákazy. Navíc se v opatření hovoří i o výrazném zlepšení epidemické situace na území 7 krajů, ve kterých v důsledku toho byla v plném rozsahu obnovena prezenční výuka na základních školách. V takové situaci je však třeba trvat na tom, aby odpůrce jasně odůvodnil, proč je i přesto celá ČR ohniskem nákazy ve smyslu zákona o ochraně veřejného zdraví a odpůrce tak v souladu s jeho § 69 odst. 1 písm. b) může regulovat i provoz středních škol na území celé ČR. Nejvyšší správní soud uzavírá, že na základě citovaného ustanovení nemohl odpůrce v projednávané věci zakázat přítomnost žáků na středních školách bez skutečnosti, že by bylo možné celou ČR považovat za ohnisko nákazy, přičemž tento závěr by byl řádně odůvodněn.

[35] Jelikož soud dospěl k závěru, že odpůrce nemohl za dané situace zakázat přítomnost žáků při vyučování, nezabýval se dalšími námitkami navrhovatelky, které směřovaly proti odůvodnění a potřebnosti daného omezení.

IV. Závěr

[36] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že odpůrce nemohl dle § 69 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně veřejného zdraví mimořádným opatřením zakázat žákům přítomnost na středních školách. Návrh je v rozsahu čl. I. bod 3 mimořádného opatření důvodný. Dojde-li soud k závěru, že opatření bylo nezákonné, vysloví v rozsudku dle § 13 odst. 4 pandemického zákona tento závěr, což soud učinil výrokem I. tohoto rozsudku.

[37] Navrhovatelka neuvedla nic, z čeho by vyplynuly konkrétní důvody pro napadení také těch bodů mimořádného opatření, které se týkají základních a vysokých škol. Sama v návrhu rozdíl mezi středními a vysokými školami sice zdůrazňuje, ale její argumentace se týkala pouze škol středních a částečně škol základních. Základních škol se však návrh dotkl jen okrajově, a to ještě jen proto, že zástupce navrhovatelky očividně převzal celé části jiného svého návrhu. Navrhovatelka jako žákyně střední školy však nemůže být zákazem přítomnosti na základní škole nijak dotčena. Z uvedených důvodů soud návrh ve zbytku výrokem II. odmítl pro nedostatek aktivní legitimity.

[38] Odpůrce zakázal žákům osobní přítomnost při vzdělávání na středních školách s nečetnými výjimkami. Jeho opatření však postrádá důvody, které pro zásah takového rozsahu zákon předpokládá. Ustanovení § 69 odst. 1 písm. b) a odst. 2 zákona o ochraně veřejného zdraví vymezuje mimořádné opatření jako „*zákaz nebo omezení styku skupin fyzických osob podezřelých z nákazy s ostatními fyzickými osobami*“, nadto „*v nezbytně nutném rozsahu*“. Jestliže ale mimořádné opatření obecně zakázalo osobní přítomnost žáků na vzdělávání (výjimky z toho, jak uvedeno, jsou jen marginální), pak je zřejmé, že „skupinou osob podezřelých z nákazy“ se tu míní prakticky všichni studenti středních škol. Z odůvodnění opatření ale neplyne, z jakých skutkových okolností to odpůrce dovodil. Pro popsání nedostatek důvodů ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s., který zakládá nepřezkoumatelnost napadeného opatření, tedy soud bez nařízení jednání deklaroval rozpor vydaného mimořádného opatření se zákonem. Odpůrce po podání návrhu napadené opatření sám zrušil, takže jeho zrušení soudem již nepřichází v úvahu.

pokračování

V. Náklady řízení

[39] Navrhovatelka měla ve věci částečný úspěch, Nejvyšší správní soud jí však nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení. Jednak byla navrhovatelka úspěšná jen ve vztahu k velmi malé části opatření (ačkoli jej napadla jako celek). Jednak návrh měl v podstatě laickou povahu a byl sepsán velmi jednoduchým a mezerovitým způsobem. I když jej tedy za navrhovatelku vypracoval advokát, nepovažuje soud náklad na tuto právní službu za náklad účelně vynaložený ve smyslu § 60 odst. 1 s. ř. s. Odpůrce pak právo na náhradu nákladů řízení nemá.

[40] Osoby zúčastněné na řízení nemají právo na náhradu nákladů řízení, protože jim soud neuložil žádnou povinnost (§ 60 odst. 5 s. ř. s.).

[41] Navrhovatelka podala návrh na vydání předběžného opatření a zaplatila za něj soudní poplatek ve výši 1000 Kč. Poté jej podáním z 26. 5. 2021 vzala zpět. Protože povinnost zaplatit soudní poplatek za návrh na vydání předběžného opatření dle § 4 odst. 1 písm. h) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, vzniká uložením povinnosti zaplatit poplatek v souvislosti s rozhodnutím soudu o tomto návrhu a Nejvyšší správní soud o tomto návrhu a o povinnosti zaplatit za něj poplatek do jeho zpětvzetí nerozhodl, vrací jej dle § 10 odst. 1 zákona o soudních poplatcích v plné výši.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 23. června 2021

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu